

Informatie over status zoekgebieden, scenario's en kaarten in de concept-RES, landelijke regelgeving en netcapaciteit (17-01-2020)

Tijdens en rondom de lokale ateliers worden veel vragen gesteld. Over hoe de zoekgebieden en de kaarten moeten worden geïnterpreteerd, wat scenario's zijn en hoe wordt omgegaan met beperkingen van de netcapaciteit, waardoor veel locaties niet geschikt zouden zijn voor lokale opwek met zon en wind. In dit informatieblad geven we antwoord op deze vragen en gaan we ook in op een punt waarover veel mensen zich zorgen maken, namelijk waarom in de concept-RES gewerkt wordt met de landelijke regelgeving voor de afstand van windturbines (omtrent veiligheid) tot woningen en niet de Provinciaal Ruimtelijke Verordening, die uitgaat van een grotere afstand.

Kaarten, zoekgebieden en scenario's

Maatschappelijk draagvlak is zeer belangrijk in het RES-proces. Dit proces wordt gefaciliteerd met kaartmateriaal om het gesprek te kunnen voeren. De kaarten worden gebruikt om zoekgebieden voor windmolenparken en zonneweiden te verkennen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van scenario's. De scenario's geven inzicht in de keuzes en effecten. Zo geeft het scenario 'Productief landschap' bijvoorbeeld een ander beeld van de mogelijkheden in een zoekgebied dan in het scenario 'Lokale kracht' (beide scenario's worden bijvoorbeeld gebruikt in de gemeente Hoorn). De scenario's zijn met partners uit de gemeenten, professionele belanghebbenden en maatschappelijke organisaties opgesteld. De komende weken vinden lokale ateliers plaats, waar met de lokale samenleving onderzocht wordt waar initiatieven zijn, kansen liggen en ook waar we niet aan moeten komen.

De kaarten die gebruikt worden om de concept-RES op te stellen zijn:

- basisanalysekaarten gemaakt door het Nationaal Programma RES ten behoeve van alle 30 RES-regio's. In deze kaarten zijn in hoofdlijnen opgenomen: huidige opwek en wettelijke restricties voor wind en zonne-energie (vanuit veiligheid en milieuzonering). Aanvullende (lokale, regionale) regelgeving is niet opgenomen in deze kaarten. Deze kaarten zijn beschikbaar via de [website van de NPRES](#).
- RES NHN fotodocumenten (gemaakt aan de hand van de basisanalysekaarten) met daarin o.a de huidige opwek, de energievraag per deelregio en de theoretische potentie van de verschillende gebieden voor opwek (op basis van landelijke regelgeving). Dit foto-document is te vinden op de [website van de energieregio NHN](#).

Een kaart die recent beschikbaar is gekomen, is de kaart in de bijlage van het '**NH Perspectief op de RES**', vastgesteld door GS op 17 december 2019, behandeld door de Statencommissie Ruimte, Wonen en Klimaat op 13 januari en besluitvorming voorzien in PS op 3 februari. Dit document is [hier](#) te vinden.

De provincie als partner in het RES-proces levert onder meer met het NH Perspectief input voor de gezamenlijke zoektocht naar zoekgebieden voor de concept-RES. Het document beschrijft het provinciale vertrekpunt, volgend uit vastgestelde of lopende beleidstrajecten. Het gaat bijvoorbeeld om de ontwikkelprincipes uit de Omgevingsvisie NH2050, de bouwstenen uit strategisch ruimtelijk-economische verkenningen en de uitgangspunten die zijn vastgesteld door Provinciale Staten bij de besluitvorming over de RES-startnotitie. Het NH-perspectief bevat ook een nadere duiding hiervan in leidende principes en ontwerpprincipes.

Het NH-perspectief is het verhaal waarmee de provincie ambtelijk en bestuurlijk het gesprek aangaat. Het geeft richting, maar houdt ook veel ruimte voor de regio. Bovendien kan er in het kader van het RES-proces waar nodig van worden afgeweken. In de wetenschap dat er een grote opgave op ons afkomt vanuit de RES, is vooruitlopend op de Omgevingsverordening, waarin o.a, de ontwikkelde Bijzondere Provinciale Landschappen (BPL) worden vastgelegd, ambtelijk verkend waar binnen deze beschermingsgebieden extra ruimte zou kunnen worden geboden aan wind op land en zon en onder welke voorwaarden. Dit levert een grove, ambtelijke kleurenkaart op, die inzichtelijk maakt waar de provincie, anders dan onder de huidige regels het geval is, mogelijkheden ziet. Gebieden waar géén beschermingsregime op ligt wil niet zeggen dat daar zomaar alles kan.

De mogelijkheden in die gebieden worden door de regio verkend in het RES-proces.

De kaart is gericht op opstellingen voor wind- en zonne-energie, als ruimtelijk meest bepalende modaliteiten. De kleurenkaart dient als indicatie waar wellicht mogelijkheden zijn voor nieuwe wind- en zonlocaties. Dit nadrukkelijk onder voorbehoud van de consultatie en daadwerkelijke besluitvorming over de Omgevingsverordening. De provincie wacht de uitkomsten van de RES af en start dit traject naar verwachting in februari.

De kleurenkaart heeft dus geen status, het betreft een ambtelijke verkenning. De inzichten zullen wel worden meegenomen in het traject van de Omgevingsverordening.

Landelijke regelgeving en de PRV

In de fotodocumenten die gebruikt worden voor de ontwikkeling van de concept-RES, zijn de beperkingen uit de landelijke regelgeving opgenomen omtrent veiligheid voor windturbines, namelijk: voor verspreid liggende woningen een minimale afstand van gevel tot windturbine van 198m. Voor woonkernen is de minimale afstand van gevel tot windturbine 475m.

De landelijke regelgeving wordt in alle energieregio's in Nederland gehanteerd als vertrekpunt voor de RES. De reden hiervoor is dat gemeente en provincie weinig invloed hebben op de landelijke regelgeving, maar wel op het eigen beleid. Het is voorstelbaar dat er in sommige gebieden mogelijkheden zijn om een kleinere afstand aan te houden, en in andere gebieden grotere afhankelijk van o.a. de ligging en het draagvlak. Door in de fotodocumenten en de scenario's uit te gaan van landelijke regelgeving, wordt voor de concept-RES met een groter zoekgebied gewerkt, waardoor er meer ruimte is voor maatwerk per gebied.

Later in het proces, na de zomer, worden de zoekgebieden samen met de belanghebbenden van het gebied verder uitgewerkt. Het is dan vervolgens aan de gemeente en/of provincie hoe met deze nadere uitwerking om te gaan, in het kader van de bestaande regelgeving. De provincie kan dit bijvoorbeeld doen door wijziging van het beleidskader wind op land.

Netcapaciteit

Door de snelgroeiende vraag van zonne- en windparken, datacenters, laadpalen en de energie-intensieve glastuinbouwsector raakt het stroomnet op steeds meer plekken vol. Zo is het aantal aanvragen van grootzakelijke klanten voor een aansluiting op het elektriciteitsnet de afgelopen twee jaar verzesvoudigd. Nederland is niet op deze ontwikkelingen ingericht. Op een groeiend aantal plekken is de capaciteit beperkt of heeft het net de grenzen van zijn capaciteit bereikt. Op deze plaatsen kan het gebeuren dat het verkrijgen van extra netcapaciteit langer duurt en klanten langer moeten wachten. Dit kan zowel gelden voor het afnemen als voor het opwekken van elektriciteit. Liander houdt de gebieden met schaarste aan transportcapaciteit bij op [kaarten](#). Deze kaarten geven een indicatie van waar er beperkt of geen ruimte beschikbaar is voor extra elektrisch vermogen. Zoals op de kaarten te zien is, spelen de problemen voor teruglevering in heel Nederland. Bedrijven in een schaarstegebied die meer capaciteit willen, moeten in principe wachten totdat het net is uitgebreid. Dit is nodig om te voorkomen dat stroomkabels te zwaar belast raken en de stroom uitvalt. Voor lopende afspraken tussen Liander en klanten met een grootverbruikaansluiting heeft dit geen gevolgen, evenmin voor kleinverbruikers zoals consumenten en ondernemers met een kleine aansluiting op het elektriciteitsnet.

Om aan de aantrekkende vraag te kunnen voldoen, is Liander overal in haar verzorgingsgebied aan de slag om het elektriciteitsnet te verzwaren. In 2020 wordt een bedrag van € 882 miljoen geïnvesteerd in de uitbreiding van de energienetten, waarvan € 271 miljoen in Noord-Holland. Uitbreiding kost veel tijd, onder meer vanwege lange vergunningstrajecten en procedures. Daarnaast staat de uitvoering van het werk onder druk door een chronisch tekort aan technici waardoor wachttijden oplopen. Het is noodzakelijk om samen langjarig vooruit te plannen.

In de RES wordt rekening gehouden met het antwoord op de vraag of het elektriciteitsnetwerk de gekozen oplossingen aankan. Systeemefficiëntie is één van de criteria waarop de concept-RES door het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving wordt beoordeeld. Daarom zijn de netwerkbeheerders partner van het samenwerkingsverband Energieregio Noord-Holland Noord. Zij rekenen alles door en denken mee. Ook over de mix van hernieuwbare energiebronnen en toekomstige innovaties. Liander maakt in de doorrekening inzichtelijk wat de consequenties zijn van de plannen in ruimte, geld en tijd. Daarnaast onderzoekt Liander tijdelijke, slimme oplossingen om meer ruimte op het stroomnet te creëren, met name door de huidige kabels en installaties beter te benutten. Om deze innovaties in te zetten zijn wijzigingen van wet- en regelgeving nodig. Liander is hierover samen met de andere netbeheerders in gesprek met het ministerie van EZK.